

Sitä kuusta kuuleminen...

Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y.
numero 57

Mellersta Esbo Småfastighetsförening r.f.
1/2025

Lehtemme nimi on alkuosa sananlaskusta:

”Sitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto.”

eller på svenska:

”Lyssna till den granens sus, vid vars rot ditt bo är fäst.”

Tällä sananlaskulla haluamme kunnioittaa perinteitä ja meitä pientaloasujia ympäröivää luontoa. Toisaalta yhdistyksemme katsoo kuitenkin rohkeasti alueemme kehittyvään ja muuttuvaan tulevaisuuteen ja pyrimme yhdessä etsimään siihen kulloinkin parhaiten sopivat ratkaisut. Kannustamme jäsenistöämme osallistumaan tähän työhön aktiivisesti.

SISÄLLYSLUETTELO

Puheenjohtajan palsta.....	3
Espoon keskuksen kaupunkipolut	5
Furubacka, Bastubacka ja saunanimet	6
Elokuvat merkittävä osa audiovisuaalista kulttuuriperintöämme	10
Kaavoituskatsaus	12
Rakennustyöt jatkuvat Espoon kaupunkirata -hankkeella	14
Koti Kaupunginkalliossa, osa8	16
Tekoäly - uhka vai mahdollisuus	19
Koulumestarin koulun oppilaat siivoustalkoissa	22
Koulumuseo Lagstad uudistuu	23
Bara Bada Bastu	24
Puutarhan vieraslajesita	26
Kohtaamispaikka Askel	28
Kesänuori 2025	30
Kotiseuturetki Söderskogin kotimuseoon	31
Luottamushenkilöt	32

Kansi: Koristeomenapuu toukokuussa 2025, Hannele Nygård

28. vuosikerta	ISSN 1459-1073
Painopaikka	Pekan Pikapaino Oy, Träskändan puistotie 1, 02940 Espoo
Jakelu	Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y: n jäsenille
Toimituskunta	Johannes Hämeri, Johanna Issakainen, Merja Mäkelä, Marja-Liisa Pahalahti, Maija Rissanen, Jan-Olof Stengård, Eeva Vainio, taitto Seija Kotipalo
Päätoimittaja	Ann-Christin Lintula

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Hyvä yhdistyksemme jäsen,

Ihana kevät on saapunut, luonto näyttää parastaan, linnut visertävät ja lehdet puhkeavat puihin. Tämä on ihanaa aikaa, kun lehtipuiden väritys vaihtelee puulajista riippuen. Parhaiten värikylläisyys näkee autolla liikkuesssa. Suomessa on noin 40 puulajia, joista suurin osa on lehtipuita.

Yhdistyksemme järjesti perinteiset siivoustalkoot heti vapun jälkeen ja moni meistä totesi, ettei enää ole niin paljon roskaa teiden varsilla, kun joskus on ollut. Hyvä niin! Välillä näkee kuitenkin, miten ihmiset välinpitämättömästi heittävät pikaruokaketjujen rasioita ja kääreitä luontoon. Noin 30 ihmistä toi metalliromulavalle romuja. Tällä kertaa lavalla korostui polkupyörien ja lumikolien määrä, mutta joukossa oli jopa kylpyamme. Talkookahveilla oli perinteisesti hyvää grillimakkaraa, kahvia ja pullaa. Uutena ideana toimme tänä vuonna taimienvaihtomahdollisuuden, mutta taimia tuli vain yhdeltä asukkaalta. Tätä on var-

maan kuitenkin syytä jatkossakin kokeilla.

Ennen yhdistyksen vuosikokousta, joka pidettiin 31.3. saimme kuulla miten alueemme kadunnimet ovat saaneet alkunsa. Kuten tiedämme, Kaupunginkallion katujen nimissä vilisee sauna-aiheisia nimiä. Lähtökohta näille on Bastubacka, eli Saunamäki. Nimi syntyi 1900-luvun alussa siitä, että siellä oli yleinen sauna ja oletettavasti rautatien rakentajat käyttivät sitä 1900-luvun vaihteessa. Asiaa valaisevat lisää nimitysuunnittelijat Sami Suviranta ja Aurora Salmi omassa artikkelissaan.

Vanhan-Espoon asukasmessuja pidettiin 7.5. Entressen kirjastossa. Teemana oli luonto, kulttuuri ja espoolaiset – yhdessä tulevaisuuteen. Messuilla oli edustettuna kaupungin eri yksiköitä ja alueen eri asukasyhdistykset. Suunnittelun aikana nousi keskustelua käsitteestä Vanha-Espoo (Gamla Esbo). Suuralue sai nimen vuonna 1975 ja se toimii samalla

tilastoalueena. Vanha viittaa tietenkin siihen, että alue on Espoon vanhaa keskusaluetta.

Seuraamme aktiivisesti Espoon keskuksen kehittymistä ja toivottavasti Espoon torin kaavoitushankkeita saadaan pian eteenpäin, että näkisimme joskus tulokset. Aivan liian pitkään on luvattu, mutta mitään ei toteudu. Kaupunginhallitus palautti Espoon torin asemakaavan takaisin työpöydälle. Nyt oli keksitty, että alueella pitää myös olla kaupungin julkista tilaa! Kaupunkiradan työmaa häiritsee meitä myös vielä monta vuotta. Aikatauluun on tullut parin vuoden viive koska tulevan junavarikon sijainti on vielä auki. Rahoituksen ehtona on, että sekä Kirkkonummi että Espoo ottavat junavarikon asemakaavasuunnitteluun.

Järjestämme vielä toukokuussa linturetken ja elokuussa Espoo-päivänä toivotamme sinut tervetulleeksi Söderskogin kotimuseoon. Espoo-päivän tapahtumasta tiedotamme vielä erikseen elokuussa. Toivottavasti kesä tuo meille riittävästi aurinkoa ja lämpöä. Muista levätä ja nauttia! Toivotan sinulle oikein mukavaa ja rentouttavaa kesää!

Ann-Christin Lintula
puheenjohtaja

Bästa föreningsmedlem

Vi går igen mot ljusare tider, klockorna har vridits till sommartid och många av oss lider flera veckor av den där ena timmen. Jag märkte det tydligt på mig själv och påstod att kattorna t.o.m. reagerade! Vi får njuta av den skira grönskan även om det har varit kyligt.

Tidningen du håller i din hand är redan nummer 57. Jag hoppas att du även den-

na gång har nytta och glädje av innehållet. Det är inte det lättaste att åstadkomma en tidning helt amatörmässigt. Som vi tidigare har konstaterat, tar vi gärna emot tips, tankar och minnen från vår hembygd. Det där med hembygd är en svår term. Den kan låta gammaldags och för nyinflyttade kanske tankarna går direkt till kommunen där du växte upp eller har vistats största delen av ditt liv. Hur länge ska man bo på orten innan den känns som hembygd? Det varierar säkert men för mig är Esbo den enda hembygden jag vet om. Dessutom är jag stolt över min hembygd! Det är nog också säkert viktigt att uppskatta sin hemort eftersom det bidrar till trivselen.

Många påbörjade byggnadsarbeten stör vår sommarro. Tågförbindelserna stängs under fem veckors tid mellan 23.6 och 27.7 och i stället finns det ersättande busslinjer. I Stadsberget pågår stenbrytningen i tunneln fram till slutet av juli.

Vi har anställt även denna sommar en ungdom som du kan beställa hem till dig för att hjälpa till med mindre sysslor som t.ex. fönstertvätt, biltvätt, mindre målningsarbeten, gräsklippning mm. Observera att föreningen står för kostnaderna.

Föreningen ordnar ett guidat besök i Söderskog hemmuseum under Esbo-dagen lördag 30.8. Många har redan varit där, men det finns alltid någon som inte har haft möjlighet att besöka gården ännu.

Väderleksrapporten för sommaren har kanske inte lovat det allra bästa men jag hoppas att vi ändå får njuta av sol och värme. Skön sommar!

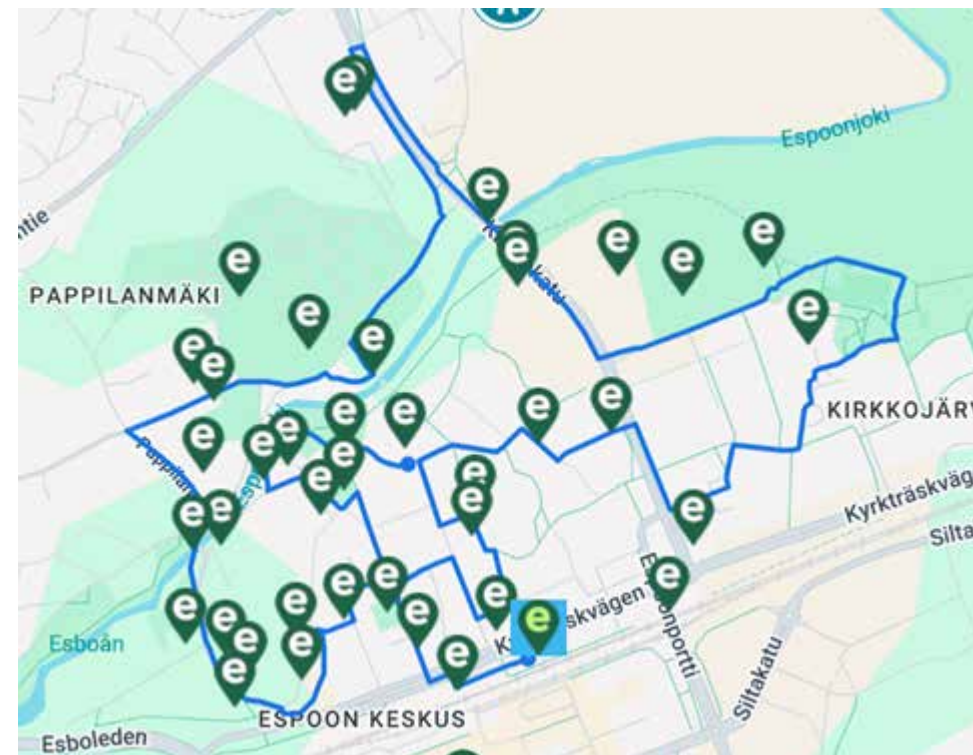
Ann-Christin Lintula
ordförande

ESPOON KESKUKSEN KAUPUNKIPOLUT

Kotikaupunkipolut ovat kartalle koottuja kävelyreittejä, jotka esittelevät kaupunginosien historiaa ja nykyisyyttä, luontoa ja kulttuuria, julkista taidetta, arkkitehtuuria sekä merkittäviä henkilöitä.

Ensimmäiset polut tehtiin vuonna 2005 ja osa on päivitetty kuten Espoon keskuksen polku vuonna 2014. Voimakkaasti kasvavassa Espoossa rakennustoiminta on muuttanut polkujen olosuhteita niin, että uusi päivitys oli jälleen tarpeen. Nyt toteutettavalla päivityksellä viedään kaikki kaupunkipolut mobiili-aikaan. Päivitys tehdään eMuseo (Tarinasoitin) -alustalle yhteistyössä alueilla toimivien kaupunginosayhdistysten, Espoon Kau-

punginosayhdistysten Liiton, Suomen Kotiseutuliiton ja Momeo Oy:n kanssa. Kotikaupunkipolut ovat tärkeitä sekä uusille asukkaille että myös nykyisille. Mobiiliversiolla uusi asukas pystyy helposti etsimään kiinnostavat kohteet kotikultmiltaan. Mobiilikartan avulla on helppo liikkua ja etsiä kiinnostavat kohteet sekä lukea mitä kohteesta kerrotaan. Sovellusta voidaan käyttää myös kouluissa opetuksen tukena, ja kätevä sovelluksen avulla saadaan nuoret kiinnostumaan kotikultimistaan. Espoon kaikkiin aluekeskuksiin on tehty kaupunkipolkuja, mutta osa niistä on vielä päivittämättä mobiiliversioon.

Espoonkeskuksen ja Espoonjoen kaupungin polut on päivitetty helmikuussa 2025. Tämän lisäksi toiminta-alueeltamme löytyy Kiltakallio-Suvelan polku, jonka Keski-Espoo -seura on julkaissut ja Tuomarila-Seuran julkaisema Tuomarila-Sunan polku. Kaikki polut löytyvät osoitteesta <https://emuseo.fi/>. Mukavinta uudistuksessa on se, että koska nämä ovat mobiiliversioita, voit katsella ja seurata polkua omasta mobiililaitteestasi eikä enää tarvita paperimonisteita. Kun asuinymäristössämme tapahtuu muutoksia, on helppo tehdä muutos mobiiliversioon, joka päivittyy saman tien.

Vieraille ja turisteille on mukava kertoa miten he pääsevät kulkemaan ja tutkimaan eri alueita. Julkaistut polut ovat vielä ainoastaan suomeksi, mutta tarkoitus on saada ne ruotsiksi ja myöhemmin vielä mahdollisuuksien mukaan englanniksi. Avaa eMuseo, <https://emuseo.fi/>, valitse sopiva polku ja lähde tutkimaan. Vielä vinkkinä, klikkaa e-kirjainta josta aukeaa täsmätietoa kohteesta ja avaamalla kohdetta vielä enemmän tulee lisää tietoa, mikäli kohteesta on kirjoitettu enemmän.

Ann-Christin Lintula

FURUBACKA, BASTUBACKA JA SAUNANIMET

Alueennimi Furubacka tarkoittaa asuin- aluetta Espoon aseman eteläpuolella. Asutus on syntynyt 1900-luvulla, kun aiemman Finnoontien, nykyisen Espoonväylän lähistöltä on lohkottu omakotipalstoja. Furubacka on pääosin Espoonväylän lounaispuolella, mutta myös lähikortteleita Espoonväylän koillispuolella luetaan joskus kuuluviksi Furubackaan.

Hallinnollinen kaupunginosaraja on tällä kohtaa sijoitettu kulkemaan pitkin Espoonväylän vartta siten, että Furubacka kuuluu pääosin Kaupunginkallion kaupunginosaan, mutta osin myös Espoon keskuksen kaupunginosaan. Furubackan rajojen tulkinvaraisuus johtuu siitä, että osa-alueiden tarkkoja rajoja ei ole määritetty virallisesti. Alueennimien sijoittelu Espoon opaskartassa antaa kuitenkin melko hyvän käsityksen siitä, mitä aluetta kukin alueennimi

tarkoittaa.

Nimi Furubacka tunnetaan vuodesta 1911 asti. Tuolloin merkittiin maarekisteriin tämä nimi palstalle, joka erotettiin Morbyn kylän Teir-nimisestä maatilasta. Palstan koko oli 0,65 hehtaaria. Palstalle rakennettu, ainakin nykyisellään vaaleansiniseinäinen huvila on edelleen olemassa osoitteessa Kiltakuja 1. Huvilaa on kutsuttu myös nimellä Karlas asukkaiden sukunimen mukaan.

Nimen Furubacka alussa on ruotsin sana, joka merkitsee mäntyä eli honkaa. Sanalla on muodot "fur", "fura" ja "furu", ja yhdyssanojen ja paikannimien alkuosana juuri "Furu-" on tavallinen. Nimi on annettu varmaankin sillä perusteella, että palsta sijaitsi männikköisessä maastossa mäenrinteessä. Kun sitten Furubackan huvilan lähialueelle syntyi lisää asutusta, Furubacka tuli käyttöön myös alueennimenä.

Palstat 1-47 Bastubacka ja 1-2 Furubacka. Kartta: Espoon kaupunki.

Bastubacka on hävinnyt Espoonväylän tieleikkaukseen. Furubackan huvila on jäljellä Kiltakuja 1:ssä. Pohjakartta: Espoon osoitekartta 2025.

Bastubacka on hävinnyt Espoonväylän tieleikkaukseen. Furubackan huvila on jäljellä Kiltakuja 1:ssä. Pohjakartta: Espoon osoitekartta 2025.

Sauna-aihepiiri lämmitti tunteita

Furubackan seudun palstoitus vilkastui varsinkin 1920-luvun lopussa ja jatkui 30-luvulla. Sota-aikana oli hiljaisempaa, mutta 40-luvun lopulta lähtien lohkottiin taas paljon uusia kiinteistöjä. Alueelle syntyi myös tieverkkoa, mutta useimmilla sivuteilla ei ollut nimiä, ja osoitteena oli yksinkertaisesti Furubacka. Pajutielä oli kuitenkin kasvillisuusaiheinen nimensä jo 60-luvulla.

1970-luvun puolessavälissä Espoossa toteutettiin osoiteremontti, jossa kaikille siihen asti nimettömille teille annettiin nimet. Espoon nimistötoimikunta joutui

urakoimaan tässä hankkeessa ahkerasti varsinkin vuonna 1974. Sitä kuusta kuuleminen -lehdessä 1/1999 on paikallinen muisteluartikkeli asiasta.

Muistelun mukaan eräät furubackalaiset saivat tietoonsa, että toimikunta oli esittämässä Furubackaan muun muassa nimiä Haudankaivajantie ja Sutionpolku. Nimistötoimikunnan pöytäkirjoista tai säilyneistä 70-luvun suunnitelmista ei löydy vahvistusta tällaisille nimiehdotuksille, mutta on silti mahdollista, että niitä olisi alustavasti kaavailtu. Se ainakin tiedetään, että Espoon nimistön kokonaissuunnitelmissa haluttiin keskittää Sauna-alkuiset nimet Saunalahteen sekaannusvaaran välttämiseksi.

Saunaan liittyvät nimenaiheet perustuvat palstannimeen Bastubacka, joka on maarekisterissä tarkalleen asussa "Badstubacka". Palsta lohkottiin 8.8.1929,

Furubackan asukkaita ajatus "Haudankaivajantiestä" ei miellyttänyt lainkaan, ja vastatoimena he nimesivät Furubackan tiet kiireesti sauna-aihepiirin nimillä. Aktivismi tuottikin tulosta, sillä saunanimistö päätyi myös viralliseen käyttöön.

muuten samalla kertaa kuin läheinen Samaria-nimen saanut palsta. Bastubacka sijaitsi aivan Furubackan huvilapalstan naapurissa.

Nimistösuunnitelman tekstissä 80-luvulla on tarkempia tietoja: "Huvilan paikalla on kerrottu olleen radanrakentajien käyttämän yleisen saunan. Paikalla muistetaan olleen myös pajan. Saunassa kerrotaan palvutun lihaa isompiinkin tarpeisiin. Saunaan on liittynyt myös saunottaja, 'Bastugumman.'" Bastubacka-nimelle syntyi myös suomennosvastine Saunamäki: "Lehtisen huvilan portissa luki näkyvästi 'Saunamäki', ja perustettu bussilinja alkoi liikennöidä 'Saunamäkeen'."

Bastubackan palsta on myöhemmin jäänyt täysin nykyisen Espoonväylän katualueen alle. Palstan sijaintipaikka on heti Kiltasillan kävelysillan pohjoispuolella. Espoon opaskartassa 1975 sauna-aihepiirin kadunnimistö on jo levittäytynyt suureen osaan Furubackaa: muun muassa Löylytie – Badvägen, Kiuastie – Basturösvägen ja Vihtatie – Kvastvägen ovat nykyisillä paikoillaan.

Hääsuunnitelma peruttiin

Furubackassa ei ollut kuitenkaan voimassa asemakaavaa, jossa nimet olisivat saaneet vahvistuksensa. Asemakaavan laatiminen alkoi 1980-luvulla. Kaupungin nimistönsuunnittelu halusi vielä vaihtaa sauna-aiheet uuteen aihepiiriin. Ehdolla oli häistä kertova aihepiiri, joka liittyi lähistön kiltaiheisiin, kirkonseudun kirkollisten ja hallinnollisten ammattien aihepiiriin ja Furubackan kautta kulkeneeseen rannikkokylän kirkkotiehen. Vuoden 1984 nimistösuunnitelmasa oli muun muassa nimet Häätie – Brölöpsvägen ja Kosiotie – Friarvägen.

Aikeet nostattivat jälleen voimakasta vastarintaa Furubackassa. Nimistönsuunnittelija Marja Viljamaa-Laakso myöntyi ja luopui koko hääaihepiiristä. Korjatussa suunnitelmassa 1985 sauna-nimistö sai säilyä.

Jälkeenpäin ajatellen ei sittenkään taida olla niin vaarallista, että Espoossa on Sauna-alkuisia nimiä Saunalahdesa ja saunomisen aihepiiriin nimistöä Furubackassa. 70-luvulla käyttöön tulleet nimet olivat kymmenessä vuodessa vakiintuneet niin hyvin, että niiden

muuttamiseen olisi pitänyt olla todella vahvat perustelut. Olikin oikea ratkaisu nimistönsuunnittelijalta kuunnella asukkaiden mielipiteitä ja huomioida ne asemakaavan nimistössä. Alueen asemakaava, joka on pääosin edelleen voimassa, vahvistettiin 1990.

Jotakin kadunnimien muutoksia kaa-va kuitenkin aiheutti, kun katuverkko muuttui paikoin. Aiempi Kiuastien pohjoispää sai oman nimen Kiuaskuja, kun se jäi erilliseksi sivukujaksi. Nimet Kiulutie ja Laudetie jäivät käyttöön lyhentyneille osuuksille, kun katujen eräitä osia yhdistettiin uudeksi Penkkikujaksi. Saunamäentien kulkua muutettiin kadun lounaispäässä niin, että nimi Rahitie jäi kokonaan pois, ja toinen haara sai puolestaan uuden nimen Savutie.

Asemakaavassa nimettiin myös pikkukujia ja viheralueita sauna-aiheisin nimin. Niinpä Kiulutiestä pistää länteen Kiulupolku, Kippotiestä haarautuu Kippokuja ja Saavikuja. Savutien lähistön viheralueita ovat Savumäki ja Savumetsä, kun taas Kiuastien varressa korttelien väliin jätetty kallioinen alue on Kiuaskallio.

Furubackan eteläosaan Pajutien suunnalle on sijoitettu nimiä, jotka liittyvät sauna-aihepiiriin vähän viitteellisemmin. Yrttikuja – Örtgränden, Mallaspolku – Maltstigen ja Palsamipolku – Balsamstigen pohjautuvat vuoden 1985 perustelujen mukaan saunan lääkinnälliseen ja terveyttä tai taloutta hyödyttäneeseen käyttöön.

Sami Suviranta

Espoon kaupunkisuunnittelukeskus

ELOKUVAT MERKITTÄVÄ OSA AUDIOVISUAALISTA KULTTUURIPERINTÖÄMME

KAVIn tehtävä on säilyttää audiovisuaalista kulttuuriperintöä

Monimuotoista kulttuuriperintöämme säilyttävät ja vaalivat monet eri toimijat. Myös valtiolla on kulttuuriperinnön säilyttämisessä vahva rooli, joka perustuu niin kansainvälisiin sopimuksiin kuin kansalliseen lainsäädäntöömme. Valtiolla on katsottu olevan laajempi vastuu yhteisestä muistista ja kulttuurisesta jatkuvuudesta. Suomalaiset pitävät myös tärkeänä kulttuuriperintöbarometrin mukaan valtion vahvaa roolia kulttuuriperinnön säilyttämisessä.

Kansallinen audiovisuaalinen instituutti, lyhennettynä KAVI, on opetus- ja kulttuuriministeriön alainen virasto. Sen

tehtävänä on säilyttää audiovisuaalista kulttuuriperintöä eli kotimaisia elokuvia, niihin liittyvää oheisaineistoa sekä radio- ja televisio-ohjelmia. KAVI edistää myös mediakasvatusta ja lapsille turvallista mediaympäristöä sekä ylläpitää kuvaohjelmien luokittelussa käytettäviä ikärajakriteereitä ja valvoo kuvaohjelmien tarjoamista. Elokuvien esitystoiminnalla ja elokuvakasvatuksella KAVI puolestaan edistää elokuvakulttuuria ja kulttuuriperinnön tunnettuutta. Arkistopalvelut, tietopalvelu ja kaikille avoin erikoiskirjasto palvelevat laajasti erilaisia käyttäjiä, kuten alan ammattilaisia, toimittajia, opiskelijoita ja harrastajia.

Tiedätkö sinä suomalaisten elokuvien tekijöistä tai kuvauspaikoista?

Suomen kansallisfilmografia taltioi kotimaisen elokuvan historiaa. KAVIn tutkimus- ja tiedonkeruutyö kokoaa esimerkiksi elokuvien tekijä- ja näyttelijätietoja, lehdistöarvioita, kuvauspaikka- ja musiikkiselvityksiä. Tiedätkö sinä suomalaisten elokuvien tekijöistä tai kuvauspaikoista? Oletko itse tai onko joku sukulaisesi tai tuttavasi esiintynyt kotimaisessa elokuvassa? Tietojasi tarvitaan, kun arkisto täydentää Suomen kansallisfilmografia -tietokantaansa Elonet-verkotietokantaan (<https://elonet.finna.fi/>). KAVI kerää muisti- ja perinnetietoa eri

paikkakunnilta ympäri Suomea mm. elokuvien kuvauspaikoista ja rakennuksista, erityisesti vuosien 1907–1990 välisenä aikana tehdyistä näytelmäelokuvista. Muisti- ja perinnetieto voi sisältää tietoa paikallisista esiintyjistä, elokuvissa työskennelleistä henkilöistä, valokuvia esimerkiksi kuvaustilanteista, elokuvarekvisiittaa sekä käsikirjoituksia, asiakirjoja, filmaussopimuksia, otteita vieraskirjoista tai käsiohjelmia. Satoja pitkiä kotimaisia elokuvia on digitoitu katseltavaksi Elonetin. Uusittuja tietoja viedään myös jatkuvasti tietokantaan elokuvittain. Mikäli sinulla on vastauksia elokuvien yhteydessä esitettyihin kysymyksiin, voit olla yhteydessä suoraan KAVIn elokuvatutki-

jaan Juha Seitajärveen (juha.seitajarvi@kavi.fi).

Espoon tuomiokirkon seudulla on kuvattu useita kotimaisia elokuvia, kuten Rovastin häämatkat (1931), Vaimoke (1936), Suviyön salaisuus (1945), Sillankorvan emäntä (1953) ja Autuas eversti (1958). Oheisessa kuvassa on häät William Markuksen elokuvassa Autuas eversti. Morsiusparina esiintyvät Pentti Siimes ja Hillevi Lagerstam. Myös edellä mainitut elokuvat ovat vapaasti katsottavissa Elonet- ja Elonetplus-palveluissa. Elonetplus-palvelu mahdollistaa katselun myös mobiililaitteissa.

KAVIn yleisötilaisuudet esittelevät audiovisuaalista kulttuuriperintöä

KAVI esittelee ja tekee tunnetuksi kulttuuriperintöä myös arkistoteatterissa ja yleisötilaisuuksissa. Kino Regina sijaitsee Helsingin keskustakirjasto Oodissa. Kuratoidut elokuvanäytökset esittelevät niin kotimaista kuin ulkomaistakin elokuvahistoriaa eri vuosikymmeniltä. KAVIn omien kokoelmien aarteita esitetään Suomi kankaalla -matineanäytöksissä ja Radio- ja televisioarkiston yleisötilaisuuksissa Bio Valentinissa. Kino Reginan elokuvanäytökset ovat maksullisia, mutta Bio Valentinin tilaisuuksiin on pääsääntöisesti vapaa pääsy. 44-paikkainen Bio Valentin sijaitsee viraston yhteydessä, Helsingin Kaikukatu 2:ssa. Tervetuloa tutustumaan!

Tutkija Juha Seitajärvi
ja johtaja Riitta Vanhatalo
Kansallinen audiovisuaalinen instituutti

KAAVOITUSKATSAUS

Yleiskaava 2060

Viime kesänä nähtävillä olleen yleiskaavaaluonnoksen käsittely jatkuu. Kaavaehdotuksen olisi määrä valmistua ensi vuonna (2026), jolloin kaupunginhallitus asettaa sen nähtäville ja tavoitteena on yleiskaavan lopullinen hyväksyminen vuonna 2027. Yleiskaavan tarkoitus on määritellä karkealla tasolla maankäyttöä, liikenneyhteyksiä yms. Se myös ohjaa yksityiskohtaista asemakaavoitusta. Ongelmana on ristiriita mahdollisimman pitkän voimassaoloajan ja tarkan ohja-

uksen välillä. Paljon tehdään selvityksiä ja laskelmia. Mutta kuka pystyy ennustamaan 35 vuoden päähän? Miten työmatkaliikennetarpeet kehittyvät tai vähentääkö nettikauppa entistä enemmän lähikauppojen tarvetta. Entä päiväkotien ja koulujen tarpeet. Pätevätkö edelleen niiden asukaskyselyiden tulokset, joissa n. 90 % vastaajista piti asuinympäristön tärkeimpänä tekijänä luonnon läheisyyttä. On myös muistettava, että ns. suuret ikäluokat ovat 35 vuoden päästä jo poissa. Silloin pitäisi olla varaa keskittyä laa-

tuun eikä vain havitella jatkuvaa kasvua. Luonnossakaan mikään ei kasva ikuisesti – tai seurauksena on ennemmin tai myöhemmin katastrofi.

Vireillä olevia asemakaavoja

Virastopiha ja Espoolaistentalo

– asemakaava

Kaavan pitäisi tulla ehdotusvaiheeseen ensi syksynä (2025)

Kannunkulma

Pysäköintitalo Kannusillankadun ja Kirkkojärventien kulmassa. Kaava on tarkoitus yhdistää myöhemmin virastopihan kaavaan. Ehdotusvaihe keväällä 2025?

Kaupunginkallionrinne

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 2023. Ehdotus nähtäville arviolta 2025.

Kotikyläntie 3, asemakaavamuutos

Tarkoitus muuttaa liike- ja toimistokortteli Kirkkojärventien ja Kotikyläntien risteyksessä asuinrakentamiseen. Maanomistajien (Espoon asunnot, Espoon seurakuntayhtymä ja yksityinen) hakeamus. Tarkoitus saada arviointi- ja osallistumissuunnitelma (AOS) nähtäville 2025.

Espoonatori

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 26.2.2025 kaavaehdotuksen. Kaupunginhallitus palautti sen uudelleen valmisteltavaksi, jotta voidaan merkitä kaavassa olevat Lindholmin käytävä ja Siltatori 'kaupungin hallinnassa oleviksi julkisiksi tiloiksi'.

Lindholmin kolmio

Siltakadun ja Espoon portin risteyksessä oleva rakentamaton alue. Maanomistajat (Yksityinen maanomistaja, Senaatti kiinteistöt ja Espoon kaupunki) ovat hakenneet kaavamuutosta. Tavoite: korkea maamerkki, tehokas maankäyttö. Aikataulu vielä avoin.

Lugnet asemakaavamuutos

Olemassa olevan palvelutalon tontille suunnitellaan myös pientaloja. Nähtäville 2025?

Eeva Vainio

RAKENNUSTYÖT JATKUVAT ESPOON KAUPUNKIRATA -HANKKEELLA

Espoon kaupunkirata -hankkeen nyt käynnissä olevista alueurakoista AU3 eli alueurakka Koivuhovin ja Espoon keskuksen asemien välillä sekä Louhintaurakka sijoittuvat Keski-Espoon alueelle. Kevään ja kesän 2025 keskeisimmät työt Tuomarilan ja Espoon keskuksen alueella:

Turunväylä–Tuomarilan asema välillä rakennetaan Rantaradanbaanaa ja ratarakenteita sekä tehdään kunnallistekniikkaan liittyviä töitä. Viiden viikon junaliikennekatkon aikana tehdään louhintaa.

Tuomarilan asema–Kirkkojärvi välillä tehdään stabilointitöitä ja kunnallistekniikkaa. Lisäksi rakennetaan asema-aluetta ja tukimuuria. Sekä touko- että kesäkuun katkoissa tehdään louhintaa

Kirkkojärventien sillan molemmin puolin, minkä lisäksi Kirkkojärvellä tehdään viiden viikon junaliikennekatkon aikana kalliomurskausta. Kirkkojärventien silta on suljettuna korjaustöiden ajan toukokuusta lokakuuhun.

Espoon keskus–Kamreerintie välillä rakennetaan paalulaattaa sekä Rantaradanbaanaa, jotka edellyttävät paalutustöitä. Kesäkatkon aikana tehdään myös louhintatöitä ja kevään ja kesän aikana tehdään myös stabilointitöitä ja kunnallistekniikkaa.

Junaliikennekatkojen aikana tehdään melua aiheuttavia töitä pääsääntöisesti klo 7.00–22.00. Tarvittaessa melua aiheuttavat työt ovat kuitenkin meluluvan mukaisesti mahdollisia myös klo 7.00–4.00 välillä.

Hankkeen louhintaurakka sijoittuu Espoon keskuksen ja Kauklahteen väliseen Kaupunginkallion asuinalueen läheisyyteen. Louhintaurakassa tehdään muun muassa avolouhintaa, murskausta sekä kiviaineksen kuljetusta, radan rakennekerrosten, tukimuurien ja huoltoteiden rakentamista sekä johtoteiden ja perustusten rakentamista. Urakan lopputuloksena valmistuvan tunnelin eli varsinaisen kallion sisällä kulkevan osuuden pituus on 89 metriä ja tunnelin kokonaispituus suuaukkoarakenteineen on 99 metriä. Louhintatyöt alkoivat huhtikuussa 2024 ja ne kestävät arviolta heinäkuun 2025 loppuun saakka. Louhintaurakan työt keskittyvät kevään aikana pääasiassa tunnelin itäpuolelle eli Espoon keskuksen puolelle. Urakan työajat junaliikennekatkojen aikana ovat klo 7.00–4.00. Pääsääntöisesti työt teh-

dään päivä- ja iltaiikaan, mutta jotkut työvaiheet saattavat jatkua yöhön saakka melupäätöksen mukaisesti.

Espoon kaupunkirata -hankkeella käynnissä olevat alueurakat ovat Leppävaara–Kera (AU1), Kauniainen (AU2), Koivuhovi–Espoon keskus (AU3) sekä louhintaurakka. Espoon keskukselta Kauklahteen ulottuva alueurakka 4:n aikataulu on viivästynyt kahdella vuodella, koska hankkeelle myönnetyn rahoituksen käyttöön on liittynyt ehtoja, joiden ei ole tulkittu poistuneen. Hankkeella on valmius käynnistää AU4:n hankinta tulevana syksynä ja rakentamistyöt alkuvuodesta 2026, mikäli myönnetyn rahoituksen käyttöön liittyvät ehdot poistuvat kesän aikana.

Tommi Rosenvall
Projektipäällikkö
Väylävirasto

KOTI KAUPUNGINKALLIOSSA, OSA 8

Koti Kaupunginkalliossa -sarjassa tutustumme tällä kertaa suorahaun ja rekrytoinnin ammattilaisiin ja yrittäjiin Sofia Pohlsiin ja Saku Ruusiin.

Ensimmäinen kevät Kaupunginkallion asukkaina saa Sofian ja Sakun hymyilemään. Vielä muutama vuosi sitten ajatus omakotitalosta Espoossa tuntui vieraalta: Saku ei osannut kuvitella itseään espoolaisena eikä Sofia omakotiasujana. Saku on kotoisin Vantaalta ja kanadalaisen isänsä myötä hän on asunut myös Kanadassa. Hän opiskeli kansainvälistä liiketaloutta Haaga-Heliassa ja työskenteli opintojen ohessa rekrytointifirmassa. Työpaikalla hän tapasi ihanan Sofian. Sofia on Espoonlahdesta ja opiskelemaan lähtiessään hän oli varma, että ei koskaan enää muuta takaisin Espoo-

Sofia kotikonttorilla

seen. Myös Sofia opiskeli ensin Haaga-Heliassa ja jatkoi sitten opintojaan oikeustieteellisessä. Sofia valmistui ihmisoikeusjuristiksi, mutta jäikin kesätyöpaikkaansa rekrytointifirmaan, kun alan lisäksi työkaveri Saku veti puoleensa.

Molemmat olivat kuuluneet samaan AL-ESEC-järjestöön, joka tarjoaa nuorille johtamiskoulutusta. Molemmat ihastuivat paitsi toisiinsa, myös rekrytoinnin maailmaan. Tuntui mielekkäältä työltä löytää yritykselle sopiva uusi työntekijä ja työntekijälle paras mahdollinen työpaikka.

Seitsemän vuotta sitten, alle 30-vuotiaana, Sofia ja Saku perustivat yhdessä ystävänsä kanssa oman Finders Seekers -yrityksen, joka tarjoaa asiakkailleen yhden pysähdyksen paikan löytää itselleen uusia teknologian ja digitaalisen alan osaa-

jia. Finders Seekersläisille on tärkeää auttaa työpaikkaa tarjoavia yrityksiä myös kirkastamaan omaa yrityskuvaansa. Miksi kannattaisi valita juuri tämä työnantaja? Miten yritys eroaa kaikista muista työantajista?

Useimmiten rekrytoitavat henkilöt eivät aktiivisesti etsi uutta työpaikkaa. Niinpä Sofian ja Sakun tiimeineen pitää löytää heidät, usein LinkedInistä tai muualta netin kätkeistä. Jotta haluttu osaaja saataisiin vaihtamaan työpaikkaa, pitää myös tulevaa esihenkilöä motivoida ja auttaa myymään tehtävää mahdolliselle uudelle työntekijälle parhaalla mahdollisella tavalla. Esihenkilö tarvitsee kalenteriinsa riittävästi aikaa haastatteluihin, valintaan ja innokkaan uuden työntekijän perehdytykseen.

Yritystä perustettaessa Sofia oli toimitusjohtaja ja Saku hallituksen puheenjohtaja. Nyt Sakun aika kuluu paljolti Finders Seekers -palvelujen myynnissä ja Sofia on mukana aktiivisesti rekrytointija osaamistyössä. Yritys tarjoaa nykyisin yrityksille myös yrityksen olemassa olevan osaamisen ja kykyjen kartoitusta. Koronan alkaessa koko ala pysähtyi hetkeksi. Nopeasti totuttiin kuitenkin uusiin työtapoihin ja korona-ajan käytännöt kuten etärekrytointi videohaastatteluihin jäivät pysyväksi vaihtoehdoksi. Viime vuosina Ukrainan sota ja epävarmat suhdanteet ovat koetelleet rekrytointialaa. Joskus on ollut epätoivon hetkiä, kun kovasta työstä huolimatta asiakkaat pysyivät varovaisina eivätkä etsineet uusia työntekijöitä. Yrityksen laskut piti kuitenkin maksaa, sillä kiinteitä kuluja kuten vuokria tai henkilöstökuluja ei voi yhtäkkiä pienentää.

Ala tuntuu vielä seitsemän vuoden jäl-

Saku ruudun ääressä

keenkin omalta ja Sofia ja Saku tiimeineen ovat pystyneet laajentamaan palvelukonseptiaan. Haasteiden ja kovan aherruksen vastapainoksi oma yritys tarjoaa myös vapautta; mahdollisuutta kehittää ja järjestellä työtä ja joustoa työpäiviin ja lomiin.

Sofian ja Sakun perheeseen kuuluu nykyään myös 2-vuotias Aurora ja 5-vuotias koiraveli Koda. Jo muutama vuosi sitten Sofia onnistui houkuttelemaan Sakun yhteisestä Munkkiniemen kodista espoolaiseksi. Ensin muutettiin kerrostaloon Tapiolaan ja sieltä sitten monien nettihakujen ja talonäyttöjen kautta Kaupunginkallioon.

Tämäkin hakuprosessi onnistui ja perhe

Sofia, Saku, Aurora ja Koda-koira kotipihallaan

ja koti löysivät toisensa. Vuosi sitten keväällä Sofia ja Saku kävivät ensimmäistä kertaa katsomassa nykyistä kotiaan. Vanha talo ja iso tontti olivat juuri sitä mitä oli etsitty. Päätös oli molempien hämmästykseksi helppo ja yksimielinen: tänne muutetaan. Tapiolan asunnon myynti viivästytti kuitenkin muuttoa niin, että vasta tammikuusta lähtien osoitteena on ollut Kaupunginkallio.

Muuttoa odotellessa Saku ja Sofia kävivät retkeilemässä Kaupunginkallion metsissä ja haaveilemassa elämästä uudessa kodissa. Nyt koko perhe viihtyy. Sofia on ihastunut alueen monimuotoisuuteen, eri ikäisiin ja mallisiin taloi-

hin ja vaihtelevaan maastoon. Saku on löytänyt itsestään puutarhurin: omassa puutarhassa saa hyvää hyötyliikuntaa, taimenet odottavat jo istuttamista ja perunamaa on suunnitteilla. Aurora voi ihmetellä oman ison pihan vierailijoita: kauriita, pupuja ja lintuja. Koda-koira pääsee joka päivä metsälenkeille ja koirakavereiden kanssa painimaan.

Ympäristön lisäksi myös Kaupunginkallion ihmiset ovat yllättäneet Sofian ja Saku; Kaupunginkallion asukkaat ovat rentoja ja ystävällisiä, joten tänne on helppo kotiutua!

Teksti: Merja Mäkelä

Kuvat: Saku Ruus ja Sofia Pohls

TEKOÄLY – UHKA VAI MAHDOLLISUUS?

Tekoäly on yhä näkyvämmän läsnä arjessamme. Voimme käyttää sitä omatoimisesti, ja kohtaamme tekoälyllä toteutettuja palveluja kaikkialla. Mutta mitä tekoäly oikeastaan on, ja onko se meille uhka vai mahdollisuus?

Tekoäly on pohjimmiltaan tietokoneohjelma, mutta se eroaa perinteisistä ohjelmista kyvyllään oppia ja kehittyä kokemuksen perusteella. Tekoäly voi käsitellä valtavia määriä tietoa, mukautua muutuviin tilanteisiin ja jopa ratkaista ongelmia tavoilla, joita ihminen ei ehkä osaisi kuvitella.

Tekoälyn historia ulottuu 1950-luvulle, mutta varsinaiset läpimurrot tulivat vasta myöhemmin – shakin mestarit kukistettiin 1990-luvulla ja Go-pelin huiput 2010-luvulla. Tekniikan kehittyminen, erityisesti koneoppimisen ja syväoppimisen menetelmät, mahdollisti

viime vuosien huiman kehityksen. Monille meistä tekoäly tuli konkreettisesti tutuksi marraskuussa 2022 julkaistun ChatGPT:n myötä.

Tänä päivänä tekoäly on lähes kaikkialla: kotien älylaitteissa, terveydenhuollossa, karttapalveluissa ja yritysten taustajärjestelmissä. Se helpottaa arkea, nopeuttaa palveluita ja mahdollistaa uudenlaisia luovuutta esimerkiksi tekstien, kuvien ja videoiden tuottamisessa.

Toisaalta tekoäly tarjoaa myös merkittäviä mahdollisuuksia: lääketieteessä se voi nopeuttaa diagnooseja ja vapauttaa lääkäreiden aikaa potilastyöhön, yrityksissä se tehostaa prosesseja ja luo uusia työpaikkoja. Tekoäly ei ole ainoastaan työn korvaaja, vaan myös työn tukija ja kehittäjä. Samaa aikaan monet työpaikat katoavat tai muuttavat sisältöään merkittävästi.

Kehitys luo myös haittoja ja riskejä

Tekoälyyn liittyvät tietosuojaongelmat, virheellisten tietojen leviäminen ja eettiset kysymykset herättävät perusteltua huolta. Valeuutiset ja aidon oloiset väärennökset voivat horjuttaa luottamusta tietoon. Tekoäly tehostaa myös huijauksen ja muiden väärinkäytösten kohdistamista entistä suuremmille ihmisryhmille. Kriittinen ajattelu ja lähdekritiikki ovat nyt tärkeämpiä kuin koskaan.

Tekoälyn koulutus ja käyttö kuluttavat valtavia määriä energiaa. Datakeskukset kuormittavat energiasysteemiä ja aiheuttavat merkittäviä ympäristövaikutuksia. Espooseen rakennetaan suurta datakeskusta, ja Suomessa on vireillä useita muita vastaavia hankkeita.

Tekoäly oppii aineistosta, jota se on saanut koulutusvaiheessa. Usein tämä ai-

neisto koostuu kirjoista, artikkeleista, verkkosivuista ja muista teksteistä tai kuvista, joita ei ole alun perin tarkoitettu tekoälyn käyttöön. Tämä herättää kysymyksiä tekijänoikeuksista: ovatko kirjailijat, taiteilijat, valokuvaajat ja muut sisällöntuottajat saaneet ansaitseman korvauksen vai onko heidän työtään käytetty ilman lupaa.

Tekoäly omassa käytössä

Tekoäly ei ole vain suuryritysten tai teknologiajättien työkalu – jokainen voi käyttää sitä hyödykseen monissa arjen toiminnoissa.

Sähköposteja, hakemuksia, juhlapuheita ja muita kirjoituksia voi laatia tekoälyn avustuksella. Tekoäly voi ehdottaa ruokaohjeita kaapin antamista tai tehdä koko viikon ostoslistan puolestasi. Matkaa suunnitellessa saa apua reittien

suunnitteluun, nähtävyyksien valintaan ja matkabudjetin hallintaan. Tekoäly auttaa laitteiden käyttöönotossa, ohjelmien ongelmatilanteissa ja muussa nykyajan tekniikan käytössä. Siltä saa vinkkejä jumppaliikkeisiin, ruokavalioon tai rentoutumiseen – myös ikäihmisille sopivina.

Tekoälyltä voi pyytää selityksiä vaikeista uutisaiheista, kuten talousuudistuksista tai lakimuutoksista, yksinkertaisella kielellä. Keskustelua voi jatkaa tarkentavilla kysymyksillä.

Tekoäly ei korvaa ihmisen luovuutta, mutta se voi auttaa kirjoittamaan runoja, suunnittelemaan juhlia, tekemään valokuvia tai jopa säveltämään musiikkia. Useimmat tekoälypalvelut, kuten ChatGPT, Google Gemini ja Microsoft Copilot, ovat käytettävissä suoraan verkkoselaimella – usein ilmaiseksi. Sopiva tapa

aloittaa on tekstin tuottaminen pyytämällä tekoälyltä apua ideointiin, alustavan version tuottamiseen, oikolukuun ja tiivistelmän tuottamiseen. Samalla on hyvä harjoitella laadukkaiden kehoitteiden laatimista. Kynnys kokeilla on matala, mutta tuloksia kannattaa aina tarkastella kriittisesti.

Kuva tuotettu ChatGPT:llä käyttäen kehoitetta ”Luo kuva eläkeläisyhdistyksen kesätaapahtumasta suomalaisen järven rannalla.”

Tekoäly yhdistystoiminnan tukena

Myös yhdistykset voivat hyödyntää tekoälyä toiminnassaan. Monessa yhdistyksessä on haasteita hoitaa viestintää ja tiedottamista. Tekoälyä voidaan käyttää apuna sisällön tuottamisessa verkkosivuille ja sosiaaliseen mediaan.

Tapahtumien ideointiin tekoälyltä saa hyviä ehdotuksia, joiden pohjalta omat suunnitelmat on helpompi laatia. Apuvälineitä voi käyttää myös kutsujen, julistusten ja muun tapahtuma-aineiston tuottamisessa.

ChatGPT:n ja muiden kielimallien lisäksi Googlen NotebookLM on kätevä työkalu erityisesti yhdistyksen oman aiheiston käsittelyyn. Tekoälyohjelmistot kehittyvät huimaa vauhtia, ja uusiin tuotteisiin ja versioihin kannattaa tutustua omien tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan.

KOULUMESTARIN KOULUN OPPILAAT SIIVOUSTALKOISSA

Koulumestarin koululla on ollut perinteenä jo useampana vuonna osallistua Espoon kaupungin Lähiympäristö siistiksi- kevättalkoisiin. Espoon kaupunki tarjoaa talkoolaisille roskapihdit, jätessäkit ja roskien poiskuljetuksen. Viime ja toissa vuonna tempaus liittyi myös valtakunnalliseen Miljoona roskapussia- kampanjaan.

Tänä vuonna talkoot järjestettiin kii-rastorstaina. Jokaisella luokka-asteella oli oma vastuualueensa. 1.-2. luokkien oppilaat siivosivat koulun piha-alueita ja 3.-6.luokat koulumatkojensa teiden varsia sekä nurmialueita koulun lähiympäristössä. Roskia kerättiin yhteistyössä ja innolla taas pussikaupalla. Talkoot kruunasi grillimakkara ja mehu. Grillimestareina toimivat perinteisesti koulun rehtori sekä koulusihteeri. Talkootapahtuma oli jälleen onnistunut ja siitä olikin hyvä koko

Uhka vai mahdollisuus?

Tekoäly ei tee kaikkea puolestamme, mutta se voi olla oiva työpari, joka säästää aikaa, tuo uusia ideoita ja mahdollistaa uusien asioiden tekemistä. Tekoäly tarjoaa valtavia mahdollisuuksia, mutta sitä pitää osata käyttää viisaasti ja vastuullisesti.

Teksti: Esko Uotila
Kuvat: ChatGPT

koulun laskeutua pääsiäisloman viettoon! Ensi keväänä taas uudet talkoot.

Koulumestarin koulu
Maarit Lumiaho, erityisluokanopettaja

KOULUMUSEO LAGSTAD UUDISTUU

KAMU Espoon kaupunginmuseon Koulumuseo Lagstadia ollaan parhaillaan uudistamassa. Koulumuseon aiempi näyttely Lagstadin vanhan kansakoulun yläkerrassa sulkeutui vuonna 2021. Uusi museo avataan vuoden 2026 aikana entiseen Lagstadin kansakoulun opettajan asuntoon, joka remontoitiin museokäyttöä varten viime vuonna. Jo nyt tulevaisuudessa museorakennuksessa tapahtuu, sillä uusi Koulumuseo suunnitellaan yhdessä espoolaisten kanssa, ja kaikki kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita osal-

listumaan!

Samalla kun Koulumuseon tilat muuttuvat, uudistuu myös museon toiminta. Uudistusten tavoitteena on lisätä museon saavutettavuutta, vahvistaa museon asemaa paikallisena toimijana ja kohtaamisen paikkana sekä lisätä osallisuuden ja osaamisen kokemusta itse tekemisen kautta. Uudesta museosta on tulossa omatoimiseen ja yhteisölliseen toimintaan keskittyvä tila ja kohtaamispaikka, jonne kaikki ovat tervetulleita. Tavoitteena on luoda kodikas tila kokoontumi-

Museolehtorit Elisa Wistuba Lorca ja Helena Heikkilä toivottavat tervetulleeksi Koulumuseo Lagstadin portailla. Kuvan on ottanut Ann-Christin Lintula

seen, tekemiseen, yhdessä oppimiseen ja osaamisen jakamiseen.

Museon uutta toimintaa ja näyttelyä suunnitellaan juuri nyt yhdessä espoolaisten kanssa. Kevään aikana tulevassa museorakennuksessa on vieraillut useita ryhmiä kertomassa, millaisen museon he haluaisivat. Uuden museon suunnitteluun pääsee vaikuttamaan myös osallistumalla tapahtumiin, joita tulevassa Koulumuseossa järjestetään tänä kesänä.

Koulumuseon uutta näyttelyä varten museo etsii lisää tietoa siitä, mitä, miten ja missä espoolaiset ovat oppineet asioita, käyneet koulua ja opiskelleet. Omia muistojaan voi jakaa osallistumalla muisteluiltaan, jonne voi myös tuoda näytille aiheeseen liittyviä esineitä tai valokuvia. Seuraava muistelutilaisuus järjestetään tulevassa museorakennuksessa 4.6. klo 15. Tervetuloa mukaan muistelemaan ja kertomaan oma tarinasi! Järjestämme Lagstadin ympäristössä myös kävelykierroksia, joilla jutellaan espoolaisten koulunkäynnistä eri aikoina. Seuraava kävelykierros kouluhistoriaan

BARA BADA BASTU

Kaupunginkallion Kiuaskujan kuusien välissä pilkottaa punainen saunamökki. Se on pysynyt paikallaan jo yli sadan vuoden ajan. Se on mitä ilmeisemmin nähnyt monenlaisia saunoja, vaikka tarkkaa tietoa saunan historiasta ei olekaan.

Espoon kaupungin nimistösivuilla kerrotaan, että Kiuaskujan läheisyydessä on aikoinaan ollut Bastubacka-niminen huvila saunoineen. Sen mukaan on nimetty nykyinen Saunamäki. Bastubacka-huvila

pidetään 6.6. klo 17. Kävely alkaa ja päättyy Lagstadin pihalta.

Osana uuden Koulumuseon toimintaa kokeillaan yhteisöllistä laatikkoviljelmää. Opettajan asunnon takana sijaitsee aikoinaan koulun kasvimaata, jota viljelivät sekä opettajat että oppilaat. Kasvimaalle on pystytetty viljelylaatikoita, joita viljelemään on tulossa erilaisia ryhmiä, ystäväporukoita ja yhteisöjä. Muutama laatikko on vielä vapaana, joten jos laatikkoviljely Lagstadin kasvimaalla kiinnostaa, kannattaa olla yhteydessä museoon. Loppukesästä tulevaan Koulumuseoon pääsee tutustumaan myös alueen tapahtumien, kuten Syys-Matin markkinoiden, Afton vid Esboån:in ja Espoo-päivän aikana. Kaikki Koulumuseosta kiinnostuneet ovat lämpimästi tervetulleita osallistumaan tapahtumiin. Ja kannattaa myös seurata KAMUn viestintää, jos Koulumuseon toiminta ja tulevaisuus kiinnostaa!

Teksti: Elisa Wistuba Lorca ja
Helena Heikkilä
Espoon kaupunginmuseo,
Koulumuseo Lagstad

Puhelinnumeroita pinkkopahvin takaa

oli Honkakujan kohdalla ja muistitiedon mukaan huvilan saunaa käyttivät myös rautatien rakentajat 1900-luvun vaihteessa. Huvilaa ei ole enää ja Kiuaskujan saunakin voi olla myöhemmin rakennettu, mutta Kiuaskujan sauna jatkaa kunniaakkaasti alueen vanhaa saunaperinnettä.

Saunan nykyiset omistajat Sara ja Jani Marjoniemi tekivät tarjouksen talostaan ja siihen kuuluvasta pihasaunasta, vaikka vain Sara oli nähnyt rakennukset. Talon kattavan remontin lomassa he ovat kunnostaneet myös saunan. Sauna on saanut uuden katon, tukihirsit on vaihdettu ja saunan ulkoseinät hohtavat raikkaan punaisena.

Pukuhuonetta entisöidessä pinkkopahvien alta paljastui vanha puhelinnumerolista, johon oli kerätty pääasiassa tyttöjen nimiä. Joan, Rita, Debora, Jane ja Rosmary – vieläkö vastaisitte, jos joku teitä tavoittelisi? Tilava sauna on var-

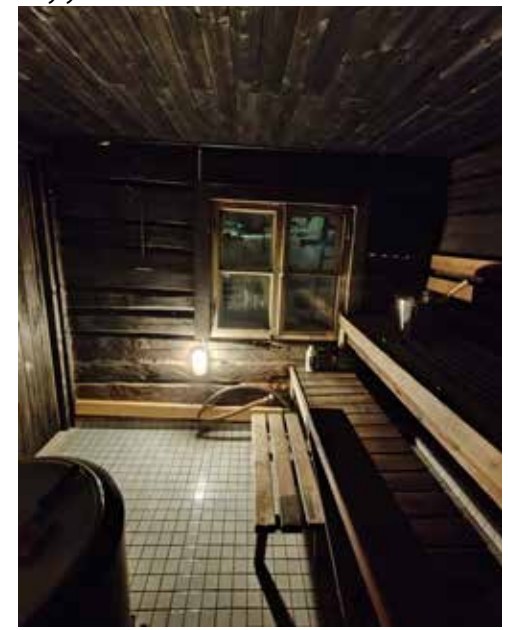

Sara ja Jani Marjoniemi kotisaunan portailla

Pukuhuone entisöitynä

Löylyhuone talvella

masti ollut suosittu rentoutumispaikka. Saunaa takaa löytyi myös tyhjien lasipullojen kätkö, joten ilmeisesti nestetaspainostakin oli huolehdittu saunoessa. Sauna on aikoinaan ollut savusauna. Seinät ovat savun tummentamat ja savun tuoksu tuntuu saunan tilavilla lauteilla. Nyt saunassa on puukiuas. Kaikki vesi kannetaan vieläkin saunaan ja lämmittetään saunan padassa.

Saunan remontti valmistui juuri joulukuun Tonttupolun aikaan. Tonttupolun osallistujat pääsivät tutustumaan saunaan ja kuuntelemaan satuja saunan hämyisessä tunnelmassa.

Kuin mökillä, mutta omassa pihassa, sanovat Sara ja Jani. Parin metrin päästä kotiovelta odottaa toinen maailma.

Oman perheen kesken saunaa on jo testattu ja hyväksi havaittu. Perheelle valmistuu kohta pihapiiriin myös moderni sauna, mutta perinteiseen saunatunnelmaan pääsee parhaiten punaisen hirsisaunan tummuneilla lauteilla.

Toukokuussa hirsisauna voisi toimia

vaikka Euroviisu-katsomon trendikkäänä etkojen paikkana. Täältä KAJ:n kannustajat saavat viisuillalle löylyisen ja loistavan alun.

Yksi, kaksi, kolme, saunaa!

Teksti: Merja Mäkelä

Lähteet: Jani ja Sara Marjoniemen haastattelu, www.espooli.fi

Kuvat: Jani Marjoniemi, Merja Mäkelä

PUUTARHAN VIERASLAJEISTA

Kurtturuusu, kanadanpiisku, jättipalsami, komealupiini ja valkopajuangervo ovat pihoilta ja puutarhoista tuttuja kasveja, joita on vuosikymmeniä käytetty koristekasveina helppohoitoisuuden ja kestävyys takia. Nykyisin ne kuitenkin löytyvät kansalliselta haitallisten vieraslajien listalta ja niiden maahantuonti, kasvatus, myynti ja muu hallussapito sekä ympäristöön päästäminen on kielletty. Se johtuu siitä, että kasvit ovat helposti leviäviä ja valtaavat kasvupaikkoja luonnonvaraisilta kasveilta.

Haitalliset vieraslajit tulisi hävittää pihoilta ja viheralueilta, ja syntyvä puutarhajäte pitää käsitellä niin, ettei itämiskykyisiä siemeniä tai kasvinosia leviä luontoon. Samoin pitää huolehtia, että maa-aineksen mukana ei leviä siemeniä uusille alueille. Vieraslajien aiheuttamia riskejä pyritään säätelemään lainsäädännöllä (Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta). Espoon kaupunki karttoittaa ja seuraa vieraslajien esiintymistä alueellaan ja on tehnyt niiden torjunnasta omat linjauksensa.

Monta termiä: vieraslaji, haitallinen vieraslaji, tulokaslaji

Vieraslajilla tarkoitetaan kasvia, eläintä tai muuta eliölajia, joka ihmisen toiminnan vaikutuksesta on levinnyt luontaisen levinneisyysalueensa ulkopuolelle ylittämällä luontaiset leviämisseitit kuten vuoristot tai merialueen. Pääasiassa vieraslajit ovat harmittomia eikä niistä aiheudu haittaa luonnolle tai ihmiselle. Ne eivät useinkaan pärjää kilpailussa alkuperäisille lajeille eivätkä kestä Suomen kylmää ilmastoa. Jotkut vieraslajit ovat jopa hyvin hyödyllisiä kuten aikoinaan vieraslajeina maahan tuodut peruna ja tomaatti. Valkohäntäkauris on Pohjois-Amerikasta peräisin oleva vieraslaji, joka aiheuttaa tuhoa viljelyksillä ja puutarhoissa. Samalla se on Suomen tärkeimpiä riistaeläimiä. Kotipihojen tuttu siilikin on vieraslaji, josta ensimmäiset tiedot ovat 1800-luvun lopulta. Siilin ei ole todettu aiheuttavan haittaa alkuperäiselle luonnolle vaan päinvastoin.

Toisinaan nämä ihmisen mukana kulkeutuvat lajit kuitenkin kotiutuvat uudelle alueelle ja alkavat lisääntyä ja leviää. Haitallisella vieraslajilla tarkoitetaan vieraslajia, jonka on todettu uhkaavan

luonnon monimuotoisuutta. Jotkin vieraslajeista menestyvät erityisen hyvin ja aiheuttavat haittaa alkuperäisille kasveille eläinlajeille, maa- tai metsätaloudelle tai muille elinkeinoille vaikuttamalla ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen tai kiinteistöjen arvoon.

Tulokaslajilla puolestaan tarkoitetaan maahamme 'äskettäin' parin viime vuosisadan aikana omin voimin levittäytynyttä eliölajia. Yleisimmin tulokaslajeja tulee lähialueilta, ja niiden leviämiseen vaikuttavat suotuisa lämpötila ja tuuliolot. Kasvien osalta määrittely vieraslajeihin ja tulokaslajeihin on hankalaa, sillä niiden esiintymisalueet ovat vaihdelleet suuresti ilmaston muutosten seurauksena, ja kasvit voivat säilyä siemeninä jopa vuosisatoja. Monet vieraslajit ovat saapuneet Suomeen jo kauan sitten. Muinaistulokkaiksi kutsutaan kasveja, jotka ovat kotiutuneet Suomeen ennen 1600-lukua. Sen jälkeen saapuneita kutsutaan uustulokkaiksi. Esimerkkejä kasvitulokkaista ovat muun muassa ketoneilikka ja päivänkakkara. Kasvia sanotaan alkuperäiseksi, jos se kulkeutunut Suomeen viimeisen jääkauden jälkeen (n. 10 000 vuotta sitten) ihmisen toiminnasta riip-

pumatta, esimerkkinä ahomansikka.

Puutarhakasvit

Suurin osa puutarhakasveista on vieraslajeja. Puutarhakulttuuri Suomessa on suhteellisen nuorta. Puutarhakasveja on tuotu runsaasti Keski-Euroopasta ja kauempaakin. Ensimmäiset varsinaiset puutarhat ovat olleet luostaripuutarhoja, ja vasta 1800-luvulla puutarhat ovat yleistyneet tavallisen kansan keskuudessa, jolloin myös tarhaomenapuiden viljely lisääntyi. Suomen alkuperäiseen lajistoon kuuluva harvinainen metsäomenapuu kasvaa luonnonvaraisena lähinnä Ahvenanmaalla.

Puutarhakasvien osalta pitää huolehtia siitä, että ne eivät pääse leviämään luontoon. Tässä auttaa se, että niiden kukinnot poistetaan ennen kuin siemenet pääsevät leviämään. Rikkakasvit ja muut kasvin osat pitää hävittää kompostoimalla tai kuljettaa kasvijäte kaatopaikalle. Tautien ja tuholaisten leviä-

minen saadaan estettyä, kun käytetään vain terveeksi todettuja, kotimaista alkuperää olevia kasveja, jotka ovat kestäviä Suomen oloissa.

Luonnon monimuotoisuutta voi ylläpitää ja edistää käyttämällä luonnonkasveja koristekasveina ja istuttamalla monipuolisesti kukkivia kasveja, jotka tarjoavat pölyttäjille ravintoa. Monimuotoisen lajiston vaaliminen on entistä tärkeämpää ilmaston muuttuessa. Monipuolisesta kasvivalikoimasta aina joku selviytyy muuttuvissa oloissa, ja kasvillisuus on vastustuskykyisempää taudeille ja tuholaisille.

Luettavaa:

Jauni Miia & Seppälä Markus: Kotipihan valtaajat, Opas haitallisten vieraslajien torjuntaan. 2017.

Alanko Teija: Malva ja mulperi, Poimintoja Entisajan puutarhoista. 2018.

Kansallinen vieraslaji-portaali: www.vieraslajit.fi

teksti: Johanna Issakainen

KOHTAAMISPAIKKA ASKEL – LÄMPÖÄ, YHTEISÖÄ JA TOIVOA VILLA APTEEKISSA

Espoon keskuksessa, keskiaikaisen kivikirkon naapurissa ja vehreän puiston laidalla, kohoo hurmaava, 1920-luvulla valmistunut rakennus, jonka historia ulottuu Espoon apteekkitoiminnan alkuvaiheisiin. Villa Apteekki, arkkitehti Bernhard Olinin suunnittelema puutalo, rakennettiin alun perin Espoon ensimmäiseksi apteekiksi vuonna 1921. Nykyään sen kodikkaissa huoneissa toimii elämänmakuisia ja yhteisöllisiä toimintoja – muun muassa Kalliola Setlementti

ry:n ylläpitämä Kohtaamispaikka Askel. Askel on avoin tila kaikille, mutta erityisesti ihmisille, joilla voi olla haasteita päihteiden käyttöön liittyen. Täällä ei kysytä diagnooseja tai taustatietoja – riittää, että astuu sisään. Ovet ovat auki ihmiselle, ei ongelmalle. Monet kertovat löytäneensä Askeleesta ”oman paikan”, jossa ei tarvitse esittää mitään. Toiminta tukee arjessa pärjäämistä ja mahdollistaa elämäntavan muutoksia kohtaamisen, yhteisöllisyyden ja yhdessä

tekemisen avulla.

Villa Apteekin olohuoneessa vallitsee lämmin tunnelma. Kahvia kuluu ja usein nauru raikuu, yhdessä jaetaan iloa ja joskus vaikeampiakin asioita. Olohuoneessa voi nauttia kupposen kahvia tai nauttia vain toisten seurasta, osallistua vaikka bingoon, tieto- tai musavisaan, joita järjestetään viikoittain. Tiistaisin vapaaehtoistyöntekijän voimin kokoontuvat avoimet tiistaijamit houkuttelevat kokeilemaan musisointia rennolla otteella, ja Askeleen oma bändi treenaa viikoittain ja esiintyy myös eri tapahtumissa. Kävijöillä on mahdollisuus osallistua myös erilaisiin keskustelu- ja toiminallisiin ryhmiin, vertaistukiryhmiin, retkiin ja tapahtumiin, saada korva-akupunktiota tai tulla juttelemaan työntekijän kanssa kii-reettömästi.

Askeleessa tuetaan arjen hallintaa ja rakennetaan yhteisöllisyyttä pienin askelin. Tukea saa mm. digiasiointiin, sosiaalipalveluihin liittyviin kysymyksiin tai

työnhaun alkuun. Askeleessa toimii vuosittain myös työkokeilijoita sekä opiskelijaharjoittelijoita sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksista.

Kävijöiden ajatuksia ja ideoita kuunnellaan herkillä korvilla, ja toimintaa kehitetään yhdessä. Kohtaamispaikka Askel on turvallinen ja päihteetön tila, jossa yhteisöllisyys ei ole vain sana, vaan arjen todellisuutta. Kuten eräs kävijä totesi: ”Askeleessa on aina joku, joka kuuntelee.”

Kohtaamispaikka Askel on osa Kalliolan naapuruus- ja vapaaehtoistoimintaa. Toimintaa rahoittaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus (Stea) sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

Villa Apteekki, Pappilantie 5,
02770 Espoo
www.kalliola.fi/askel
Kohtaamispaikka Askeleen
Facebook-ryhmä

KESÄNUORI 2025

Toukokuu lähenee loppuaan - ja samalla päättyy myös yhdistyksemme tämän kesän kesänuoren Eemilin yhdeksänvuotinen peruskoulutaival. Saarnilaakson lähiyläkoulu jää taakse ja edessä siintävät uudet tuulet. Eemilin toiveena on, että ovet aukeavat elokuussa lukio-opintoihin Kauniaisten lukiossa yhteishaun kautta.

Lukuaineista erityisesti historia on eniten ollut Eemilin mieleen mutta liikunnallinen kaupunginkalliolainen haaveilee tulevaisuudessa myös yrittäjyydestä liikunta-alalla. Hän on osallistunut aktiivisesti koulun liikuntatunneille ja nautti vapaa-ajallaan monipuolisesta liikkumisesta – salibandy Tuomarilan Urheilijoiden riveissä on lähellä sydäntä ja kuntosalillakin tulee käytyä useita kertoja viikossa.

Kesälomalta Eemil odottaa mökkeilyä perheen kanssa, mahdollisesti yhteistä matkaa Italiaan – ja tietenkin kesätyötä yhdistyksessämme! Heti keväthuhlien jälkeisenä maanantaina alkavat tosiaan yhdistyksen 12 päivän kesätyöt ja kestävät juhannusviikon alkuun saakka.

Nuoresta iästään huolimatta Eemilillä on jo kokemusta erilaisista kiinteistöhoidollisista tehtävistä: nurmikon ja pensaiden leikkaamisesta, haravoinnista, ikkunanpesusta ja rappukäytävien siivouksesta lähialueen taloyhtiössä. Painepesurin käyttö on tuttua mopon puhdistuksessa, ja talvisin hän on ollut ahkerasti apuna lumitöissä naapurustossamme.

Vielä ehdit tarjoamaan Eemilille työtehtäviä! Palvelu on yhdistyksen jäsenille täysin maksuton. Työtehtävät voivat olla

esimerkiksi:

- ikkunanpesua
- terassikalusteiden huoltoa
- mattojen tamppausta
- auton imurointia
- pihatöitä

Sovimme ajankohdan ja tehtävät henkilökohtaisesti ilmoittautuneiden kanssa. Työn ohjaus, välineiden tarjoaminen ja vastuu työn sujuvuudesta on työn tilaajalla. Yhdistys pidättää oikeuden jättää työtehtävät mahdollisimman tasapuolisesti kaikkien osapuolten hyväksi. Ilmoittautua voit joko linkistä <https://forms.office.com/r/2bZqsWuWhV> tai puhelimitse Marja-Liisalle puh 040-72 48 928 (iltaisin klo 17-21). Ollaan yhteydessä, saat apua ja nuori samalla arvokasta työkokemusta!

KOTISEUTURETKI SÖDERSKOGIN KOTIMUSEOON

**Espoo-päivänä, lauantaina 30.8.2025 klo 14.00
tutustumme Söderskogin kotimuseoon.
Osoite on Finnoontie 73**

Tule tutustumaan ainutlaatuiseen, idylliseen maisemaan keskellä Espoon keskuksen aluetta. Oppaana toimii Niclas Berg. Tutustumme vanhaan, 1700-luvulla rakennettuun pääarakennukseen, josta on tehty kotimuseo sekä ympäröivään luontoon ja piharakennuksiin.

Tervetuloa!

Lehden jakelu Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y:n jäsenille

KESKI-ESPOON PIENKIINTEISTÖYHDISTYS RY:N HALLITUS

Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys ry:n hallitus

Ann-Christin Lintula Nimismiehenmäki 10, 02770 Espoo 040 562 0259 annchristin.lintula@gmail.com	<i>Puheenjohtaja, EKYL:n varapuheenjohtaja</i>
Eeva Vainio Kiuaskuja 4, 02770 Espoo 045 673 5264 eevainio@saunalahti.fi	<i>Varapuheenjohtaja, edunvalvonta, kaavoitus, Pro Espoonjoki</i>
Merja Mäkelä Kaupunginkallio 0400 332 513 merja.makela10@gmail.com	<i>Sihteeri, yhteisöllisyys</i>
Johannes Hämeri Kaupunginkallio johannes91@gmail.com	<i>Viestintä, kaavoitus</i>
Johanna Issakainen Kaupunginkallio johanna.m.issakainen@kolumbus.fi	<i>Tapahtumat</i>
Marja-Liisa Pahalahti Kaupunginkallio marjaliisa.pahalahti@gmail.com	<i>Perinneasiat, kesätyöntekijät</i>
Maija Rissanen Kiulutie 16 040 768 5790 rissanenmaija1@gmail.com	<i>Tapahtumat</i>
Jan-Olof Stengård Kaupunginkallio 040 558 3610 jan-olof.stengard@kolumbus.fi	<i>Jäsenrekisteri, jakeluvastaava</i>
Anita Lindström 040 592 0274 anita@figurecraft.fi	<i>Rahastonhoitaja</i>

Kotisivut: www.kepsy.fi

Yhdistyksen sähköpostiosoite: info@kepsy.fi

Facebook: Keski-Espoon Pienkiinteistöyhdistys r.y.

Vuoden 2024 jäsenmaksu on talouden ensimmäiseltä jäseneltä 16 € ja lisäjäseniltä 4 €.

Voit liittyä jäseneksi maksamalla jäsenmaksun tilille FI32 4055 4720 0425 79.

Merkitse viestikenttään jäsentiedot: nimi/nimet, osoite ja sähköpostiosoite